

SZILÁGYOSOMLYÓ

POLITIKAI LAP

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja 6 korona.

Nyílttér soronként 60 fillér.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

Adalék a „köztársaság jegyében” indult háborúhoz.

Ebben a lapban megjelent két cikkemben, mint a jelen erőszakos kormányzás következményéről, a köztársasági pártok keletkezéséről s terjedéséről is említést tettem s kifejezést adtam annak a meggyőződésnek is, hogy a szabadság eszméjének megfelelő államforma: a köztársaság.

A „Szilágyosomlyó” cikkeimre vonatkozólag azt írta, hogy: „hadüzenet a köztársaság jegyében” s teljes hadi felszereléssel jelent meg a monarchia védelmére.

Jól tudom én, hogy még a „Szilágyosomlyó” védelmére szorult monarchiának sincs oka félni a „Szilágyosomlyó” hasábjain megjelent cikkek nyomán keletkező köztársaságtól. Távol állott tehát tőlem hadat üzenni a monarchiának. Még ha állítanám is, hogy komoly szándékom volt köztársasági pártot alakítani, megcáfolnák azok, akik tudják a valót. Most tehát, midőn a köztársasági háborút részről befejeztem, elmondom az igazságot, mert az a háború történetéhez tartozik.

Szűkebbkörű társaságban politikáról s a köztársasági mozgalmak elnyomására a főispánokhoz intézett titkos kormányrendeletéről beszélgettünk. Akkor ígérték meg, hogy közelebből meglengetem a köztársasági zászlót, hadd lássuk, csakugyan megmozdul-e a titkos policia?

Ezzel az indokolással tudtam rávenni a „Szilágyosomlyó”-nak erős monarchikus

érzelméről ismert jámbor szerkesztőjét inkriminált cikkem kiadására. És most konstatálnom kell hatóságaink alkotmányos érületét, mert a titkos rendelet dacára a rebellis cikkekre még egy falevél sem zördült meg s a „Szilágyosomlyó”-t sem a rendőrség, sem a vizsgálóbíró le nem foglalta.

A megzörgetett bokor alól azonban kiugrott a... nyul! A megrémült „Szilágyosomlyó” Ujság!

Miután céloimat elértem, nem akarom a „Szilágyosomlyó”-t tovább rémitgetni s szándékának elérésében támogatni, bevonom a köztársasági zászlót. Ennyit a „köztársaság jegyében” indult háborúról még elmondani szükségesnek találtam.

Nem lehet azonban eltagadni, sem pedig figyelmen kívül hagyni, hogy a Tisza-rendszer ellenhatásaként, a köztársasági eszme terjed, ebben a mi legmonarchikusabb érzelmű országunkban is igen sok hive van s minél inkább kiszebitik Nagy Gyurkát, a magyar köztársasági eszme apostolát, annál nagyobbak kell hogy feltűnjön a köztársasági eszme hódító ereje, a melynek egy olyan kis ember is, rövid időn az értelmes osztályból oly sok hivat tudott szerezni. A köztársaság a szabadságot szerető, önkormányzásra megérett s szabadságra érdemes nemzetek államformája. Szerencsés az a nemzet, amely az erkölcsiség, a műveltség és önérték azon magaslatára emelkedett, hogy önmagát kormányozni képes.

Az újabbkori alkotmányjogi és közjogi fogalmak megdöntötték az istenkegyelméből való uralkodás elméletét. Nem azért

élnék a nemzetek, hogy az uralkodó családok érdekét szolgálják, hanem az uralkodók élnek a nemzetekért. Elismert alkotmányjogi fogalom, hogy a nemzet a szuverén, minden jog attól ered s az uralkodó a nemzettől reáruházott jog alapján uralkodik s minden nemzet a viszonyainak megfelelő államformát választja.

Fájdalom, a mi viszonyainknak még beláthatatlan időnkig a monarchia felel meg, mert mi még nagyon, de nagyon messze állunk attól, hogy a köztársaságra érdemesek legyünk.

Hiányzik nálunk annak első feltétele, a nemzetegység. A politikai egységes magyar nemzet, csak alkotmányos törvényeinkben van meg, a valóságban érzelmekben, fajok, osztályok szerint különbözünk. Az összetartó erő nem a közös érzelem, hanem a királyi korona tekintélye, ereje és hatalma.

Hiányzik nálunk a demokratikus érzelem. Az 1848-iki törvényekben kimondott egyenlőség dacára, nincsen ország, melyben olyan tülekedés volna a cím és rangért, mint Magyarországon. Nem az állampolgári erény adja a tekintélyt, hanem a csuszás-mászással, pénzzel szerzett cím.

A nemesség paródiáival van elárasztva az ország, akik már a kutyaórt is hamisítják. Mikor emelkedünk mi a felvilágosodás azon magas fokára, hogy bálványokat ne imádjunk. A magyar köztársasági elnök nem sokáig bírnia elviselni a polgár címet, első dolga volna magát császárnak kiáltatni ki.

Hiányzik nálunk a szabadság legfőbb biztosítója: a polgárok jelleme. Ahol az alkotmányos jog piaci árú, ahol a

Abbázia.

Annyira szeretjük napsugaras öblét a Quarnerónak, hogy már szidjuk is, mint a gyermekünket. Hogy így, hogy úgy; — de azért örömepeve keressük föl újra, főleg olyan tél után, a milyen most múlt le rólunk, mikor már bundában szüreteltünk és még márciusban is dérré vált a harmat. Csak látni kell, micsoda hatással van a tenger az emberre, mint minden transcendentalis az ember érzékeire, lelkére. Plase-nál, a Karsztnak utolsó hegyoránál előbukkan a sovároga várt tenger. Olykor csak annyi, mint a tenyerem. És hogy rohannak ablakhoz az utasok. Az is, a ki fiúmei vigé; az is, aki a Karszt páfrányait most először látja s ahogy a tengernek a fősvényen mutatott kicsi csücskére ráömlik a felkelő nap tavaszi sugára (mert hiszen reggeli érkezéskor legtündéribb ez a látvány), bizony a természet öröksépsége rezeg, derül arcán.

Egy berlini esernyőgyáros, akit sohase láttam még mosolyogni se, mondotta szentenciozusan:

— Bizony megtudnám érteni, ha most

uraim mindnyájan (és én is önökkel) letérdepel-nénk és magasztalnók az Urat.

Ilyen beszéd a XX-ik században! Es nem nevettük ki érte.

De láttam én más csodát is. Azt, hogy március derekán a Karszton két méteres jég-csapok, mint valami fűszerbolti reklámszalámik, csüngtek a Karszt szürke sziklái és hópalást-ban a fuzsinei fenyők, — mikor egy-két óra múlva le értünk Abbáziába, ott a didergő kegyelmes grófné is jó likacsos csipkebluzában reggelizett a Quarneró piros ernyője alatt és a Mester — már hogy a hallgató Chrampton-mester, lüszter ruhába öltözve, szivta visszajáról a brittanikáját. (Mi mindent is meg nem látsz, te Marha.)

— Hát igen, meglátom én és bizonyos meglátja mindenki, hogy Abbázia — demokratizálódik. Az V-ik kerületet felváltotta VII-ik és VIII-ik, sőt ennek is jellegzetes dob-utcai elemét öleli föl, — olykor vérszesen keverve a pesti új speciálitással, a Csikágó új város-résszel. Így lehetséges azután, hogy a fürdő-szobák átalakulnak szükséglakásokká s valóban nem egyszer ismétlődik a régi parvenü anekdotta:

— René! aber forgasd jobban a nyakadat. Azt a kutya-fáját! A briliáns függő nem érvényesül eléggé.

Abbázia demokratizálódásának aztán persze új kiválás a következménye. A precíz — mint Moliere mondaná — Lovránát virágoztatják föl. Ez is a magyarok jóvoltából kurorttá leve, a minek drága a leve, mert a levegőt is személyenként (20 éven felül) 40 fillérért adják naponta. Itt meg néven nevezik a gyermeket. Levegő-adó van, mivel Cur és Musiktaxa azon egyszerű okból nem lehet, mert a zene a jövő zenéje. De így szép ez és így igazán szép. Felpillantok a Lovrana nevű rózsaszínben tartott grand hotelre, a hol csunya meztelen sziklákon szalajtották a pikkoló-Lazzaronik a gyikot még néhány év előtt, most pedig pálma, olajlugasok diszelegnek, hatalmas kék lilium csoportok virágoznak javában, — a platon a rózsaszínű baldachin alatt (vajjon rózsaszín álmok között-e?) szunyadozik egy bájos asszony, akinek az a kötelesség jut, hogy az urának a közéletben szerzett szűrés töviseit a hitvesi szeretet oda-adásával kiszedegetse.

Elhiszem, hogy a munkapörölyéből ide-szakadt, igavonó embertársamnak itt az álmosító, az idegeket leszerelő, a perzselő barnára festő napsugárban, a mikor egész lényét elfogja egy boldogító tunyaságérzet — új filozófiai elvei támadnak. Az, hogy az Isten az emberiség megbüntetésére adta a munkát. Csakugyan. Adám evett az almából. És mi arcunk verej-

választópolgárok többségének érületével összefér, vitelbért és ellátást követelni, midőn szavazatával a törvényhozó megválasztásában veszen részt s ezt a követelést a nemzet törvényhozótestülete által alkotott szégyentörvényre alapíthatja, ebben az országban az alkotmányos jog fogalmával még nincsenek tisztában.

Mindezekre való tekintettel, mi még most is csak abszolutizmus alatt élünk. Ezt a sorsot érdemljük meg. A mi parlamentünk csak az abszolutizmus takarója, nemzeti önérzet és alkotmányos szabadság tekintetében messze elmaradtunk a balkáni népek mögött. Hiábavaló kísérletezés s csak az egyesek szórakozására való politikai időtöltés ebben az országban köztársaságosdit játszani, ahol a köztársaság minden feltétele hiányzik. A köztársasági eszme csak egyesek érzelmében él. A sülyedés korában minden szabad eszme az egyesek gondolatában marad, szétदारabolódik. Történelmi nagy időkben szokott az egyes emberekben rejlő érzés közös nemzeti érzéssé tömörülni s a nemzet egyetemes akaratának eredményeképpen megvalósul az eszme.

Ettől a fenséges ideától minket beláthatatlan távolság választ el, — nyugodjunk bele tehát sorsunkba s törekedjünk az alkotmányos monarchia elérésére, mert a mi viszonyaink mellett csak az biztosíthatja államunk s nemzetünk fennmaradását.

Moni Gyula.

Álljunk meg egy szóra!

Igenis álljunk meg! De ez alkalommal ne meddő politikai beszélgetésre. Sokkal több sebből vérzik már az ország, sem-hogy kedvünk volna ez alkalommal az elmondandókba politikai célzatot keresni, csak egyszerűen utalunk azokra a híresztelésekre, mely szerint legközelebb a törvényhozás elé kerül a községek

tékével szerezzük a kenyérünket. Pedig mennyivel jobb lenne a tengerparton sétálni, aztán 4—5 fogásos penziók asztalához rohanni nap-nap mellett farkasétvágygyal. Csak az, aki maga a tengerparton élvezte a tünyságnak menybeli kényét, csak az tud behelyezkedni a velencei lazzaronik gondolat és kedélyvilágába és érti meg engesztelhetetlen gyűlöletét minden munka iránt. Emberi agy szebbet, jobbat és igazabbat ki nem találhatott, mint azt a nagy igazságot: *Dolce far niente!* A tenger mellett lakók változhatatlan filozófiája ez és az marad örökké...

Azért kedves olvasóm, ha eddig meg nem untál s végig követted álmos, lusta és kényszerült gondolataimat, abban a csalfa hitben, hogy valami okosat is hallasz tőlem — vedd kegyesen ezt a kijelentésemet:

Tisztelni kell a tenger partjáról feladott minden írást, még ha csupán egy anzikskártya is. Mert bármi írásmű, mely itt születik, nagy akaratelhatározás és egy ellenkezőre ringató öserőnek, a tünyság legyőzésének tanúsága. E sós párában, ez álmos levegőben még a gondolkodás is terhes, hát még az írás! Es mivel ez a tárcalevél is ilyen „környüllálások” mellett cselekedtetett, — kegyes elnézést kér érte

Vernér László.

adminisztrációjának államosítása és így el fogunk érkezni ahhoz az időponthoz, amikor Magyarországon lesznek „magyar királyi állami” falvak és ezekben a magyar királyi falvakban nyoma sem lesz a társadalmi tevékenységnek, mert mindenre rá fogja ütni a hivatalos apparátus a maga bürokratikus bélyegét.

Szomoruan állapítjuk meg ezt a tényt, mert hiszen a magyar falvakban csak a legutóbb kezdett életrekelni a társadalmi tevékenység, csak a legutóbbi évtizedekben indult fejlődésnek a szövetkezés és egyesülés erejéből fakasztott intézmények láncolata, melyekre az új rend tervezői ügyet sem vetnek, sőt a tervbevett községi adminisztráció államosításával kapcsolatban mintegy ellenszerről iparkodnak gondoskodni abban a tekintetben, hogy a magyar falvak kisembereinek társadalmi tömörülései elé a jövőben mesterséges gátak emeltesse.

Azokban a tervekben ugyanis, melyek a faluk közigazgatásának államosításáról szólnak, nem látjuk beillesztve azokat az intézkedéseket, melyek kötelességévé tegyék a leendő állami közegeknek, a faluk lakóinak társadalmi tömörüléseinek előmozdítását. Nem látjuk az államosítási törekvések tervezett paragrafusai között a legnagyobb szociális jelentőséggel bíró közegészségügy mikénti megjavításának lerakott alapjait?

Meg kell állapítanunk ugyanis, hogy míg a közelmúlt évtizedekben a nép gazdasági szervezkedésének érdekében és igen nagy részben a községek vezetésére hivatottak segédelmével és közreműködésével, — határozottan szép eredményeket értünk el, amint ezt a legutóbbi napokban az ország minden részéből a fővárosba sereglett és az „Országos Központi Hitel-szövetkezet,” — valamint a „Hangya” szövetkezet kebelébe tartó vidéki szövetkezetek vezetői előtt ismeretes és immár százezer példányról szóló hiteles kimutatások is igazolhatják; addig szomoruan kell konstatálnunk, hogy a nép egészségügy fejlesztése, a közegészségügyi javítása, az orvosok munkájának méltányolása, különösen pedig a mindezt célzó társadalmi alakulások támogatása terén mind a mai napig semmi sem történt.

Elrémitő az erre vonatkozó bizonyítékunk! — Most teszik közzé illetékes helyeken az ország sorozó-járásainak eredményeit. Megdöbbenéssel állapítják meg ezek a jelentések azt, hogy csak igen ritka az országban az a terület, ahol a sor alá állított ifjúság 50%-án felül akadott legyen alkalmas, egészséges, fegyver-bíró egyén. A legtöbb helyen, — mint tudjuk, az idén nem is oly nagyon szigorú orvosi vizsgálatok, — a megvizsgált fiataloknak legfeljebb harmadrészt, esetleg negyedrészt, sőt sok helyen még ennnyit sem találnak egészségesnek. Vajjon mi lehet ennek az oka?

A magyar nép folyton degenerálódik. Egészségtelenül él, egészségtelenül táplálkozik, betegségében pedig a legtöbb helyen még ha akar, sem tud szakszerű és kifogástalan gyógykezeléshez jutni. Hát nem megdöbbentő jelenség ez?

Orvosaink helyzete rendezetlen, a vidék közegészségügye ellátásához kevés az orvos, az állam folyton azt hangoztatja, hogy ezen bajok megjavítására ezidő-

szerint nincs kellő anyagi ereje! — Hát legalább legyen jóindulata ahhoz, hogy támogassa és kezdeményezze az olyan irányu társadalmi tömörüléseket, melyek például magánegyesületi betegsegélyző egyesületek formájában volnának a nép között életre hívhatók.

Az államilag megalkotott munkás-betegsegélyezés is revizióra szorul és mindezen téren alig észlelünk illetékes kezdeményezéseket, bár a leghitelesebb szakértők, a magyar orvosok ugyancsak keményen dörgik már fülébe az erre hivatottaknak a mai állapotok tarthatatlanságát.

„Álljunk meg tehát egy szóra” és vessünk véget ennek az antiszociális helyzetnek, induljon meg az akció alulról a falvakban és a városokban egyaránt, szervezzük meg a közegészségügy szolgálatában álló társadalmi intézményeinket, kórházegyesületeinket, amint erre olyan gyönyörű példákkal szolgált a modern nyugat, és az „egyesült erővel” jelszavában szerzett erővel kényszerítsük cselekvésre a magyar törvényhozást is, a magyar nép közegészségügye érdekében való korszakalkotó cselekvésekre.

A gyufaadó.

Az osztrák pénzügyminiszter kellemetlen hírrel lepte meg ausztriai szomszédainkat: egy új adó tervezésével, melyet a gyűjtőkre akar kivetni és amelytől kezdetben 15 millió K bevétel biztosítását reméli évenként az osztrák állampénztár részére. Az adó hírét a közönség érthető ellenszenvvel fogadta, mert a fogyasztási adónak ez a fajtája ismét a legszegényebb osztályokat sújtja a legjobban. A módosabb körökben a gyűjtőfélék használatát mindinkább csökkenti a villamos áramnak világítási és fűtési célokra való felhasználása, de ahol nincsen a gyűjtőt helyettesítő eszköz, vagy anyag, ott a gyűjtő fogyasztásról ezentúl sem lehet lemondani és kétségtelen, hogy gyűjtőeszközre a legszegényebb osztályoknak is épen úgy szükségük van, mint a jobb módúaknak, amelyek pedig az adó terhéért kedvezőbb anyagi helyzetüknél fogva kevésbé fogják megérezni.

Az adót drágábbra tervezik, mint más államok gyűjtőadójának tételeit, így drágább lesz az, mint pl. Francia-, Német- vagy Olaszországban, mert a kelendőbb fajták, a 2 filléres skatulyák az adó következtében circa 100 százalékkal fognak megdrágulni. Kellemetlenül érinti az adótér az osztrák gyűjtőipart, mely az adó következtében a fogyasztásnak nagy mértékben való csökkenésétől fél. Az osztrák gyűjtőgyárak 1911-ben 90.000 métermázsza gyűjtőt exportáltak 44 millió korona értékben és ez a szám a múlt évben még jobban emelkedett. Ez az adó azonban nem az első erős csapást jelenti az osztrák gyűjtőipar számára. Először elvesztette a jó fogyasztó piacait, a kisebb Balkán államokat, amelyek egymásután hozták be a gyűjtőmonopóliumot, aztán a foszforos gyűjtők gyártásának eltiltása mért rá újabb ütést, most pedig az adó következtében fenyegető fogyasztási csökkenésen felül attól is félnie kell, hogy egyik legjobb fogyasztóterületének, Török-

országnak egy nagy részét is elveszti, mert a többi Balkán állam a gyújtómonopóliumot előreláthatólag ki fogja terjeszteni a Törökországtól most elhódított területekre is.

Egy másik iparágat is érzékenyen sújtana az új adó. A törvénytervezet ugyanis a kormánynak jogot ad ahhoz, hogy rendeleti úton szabályozza az automatikus gyújtószerszámok és más gyújtóárak kérdését is. Ausztriában 1909. óta több bécsi és prágai gyár készít ilyen gyújtószerszámokat és ezeknek a gyáraknak napi termése 10,000 darabot tett. Az előállított készülékek nagyban eladási ára darabonként 1 K 60 fillér. Már régebben történt kormánykörökben olyan kijelentés, hogy a gyújtószerszámok megadóztatása darabonként 1–2 koronával fog megtörténni. Ez az adó azonban annyira megdrágítaná a készülékeket, hogy annak következtében ennek az új iparágak teljes hanyatlása elkerülhetetlen volna.

A gyújtó megadóztatása végül a közvetítő kereskedelemre is megterhelhetést jelent, mert egyrészt nem lehet tudni, hogy az adónak a közönségre való áthárítása mennyire fog sikerülni, másrészt a gyufa fogyasztás előreláthatólag kisebbedni fog s így a gyufaárusításból eredő üzleti nyereség is meg fog csappani.

Bennünket magyarokat is joggal megijeszthet az osztrák részről tervezett új adó, mert annál az állami kapcsolatnál fogva, amely országunkat Ausztriához láncolja, a példás egyetértésnél fogva, amelylyel az osztrák és a magyar kormány a közönséget egyformán szokta a legkülönbébb terhekkal elhalmozni, biztosra vehetjük most is, hogy nálunk sem fognak sokáig késni az új adó behozatalával.

Városi közgyűlés.

Szombaton délelőtt tartotta meg a város képviselőtestülete második rendkívüli közgyűlését. A szabadságon levő polgármestert Udvari József közigazgatási tanácsos helyettesítette az elnöki székben. Tankó Károly, Farkas Ödön, Bölöni Sándor, dr. Weisz Samu, dr. Keller Samu, Szabó István, Katra Endre, Frankovits Ignác, Tóth Károly, Löwbeer Arnold jelentek meg a képviselőtestület tagjai közül.

Gencsy Sándor sarköve.

Nemsokára tíz esztendeje lesz annak, hogy meghalt Gencsy Sándor, Szilágysomlyó városnak hosszú időn át érdemes polgármestere. A tízéves évforduló alkalmából Paskuj Antal és társai indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az elhunyt polgármester sirhantját emlékkövel jelölje meg.

Ziláltak a város pénzügyei.

A városnak, mint testületnek s egyben a város lakosságának szinte kétségbeejtő, szomorú pénzügyi helyzetére vetett világot a tárgysorozatnak nem egy, de három pontja is. Kitűnik ezekből, hogy a város, mint a rossz adós, — nem tud fizetési kötelezettségeinek pontosan eleget tenni, s a közelben esedékes tartozásokra kénytelen volt a tanács haladékot kérni. Haladékot kértek a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól az aszfaltépítés költségeinek május 1-én esedékes 12,000 korona részletére s a Magyar Jelzáloghitelbanknál levő 420,000 koronás kölcsön esedékessé vált részleteire.

Jó, hogy a bankok nem zárkoztak el ridegen a halasztás elől: a Pesti magyar kereskedelmi Bank hat havi, — a Magyar Jelzálog-Hitelbank pedig három havi halasztást

engedélyezett, — természetesen nem ingyen, hanem 8%-os késedelmi kamattal. A képviselőtestület — mint tehetett egyebet — elfogadta a feltételeket.

Ugyancsak a város szomorú anyagi helyzetére és rossz gazdasági politikájára vetett világot a tárgysorozat 5. pontja is: „Alispán ur az 1912. év folyamán felvett kölcsönök visszafizetéséről intézkedik.” Ebben a szerény s ügyes mesterkélettséggel ártatlan színekkel megfestett köntösbe tulajdonképpen egy félős fekete ördög: alispáni dorgatórium volt felöltöztetve, melynek szava kellemetlen csengésű a tanácsbéli füleknek, de a város adófizető polgárainak is. Megtudhatják ebből az írásból azok, akik még nem tudták, hogy a múlt évben sem voltak rózsás állapotban a város anyagi ügyei: a pótdobátalék hihetetlen mérvben felszapordott (meg kell itt állapítanunk, hogy ennek nem a városi közegek hanyaga, hanem az általános szegénység volt az oka) s a város csak úgy tudott kötelezettségeinek eleget tenni, hogy a rendelkezésre álló alapokból függő kölcsönöket vett fel, melyeknek összege pár korona híján 60,000 koronára rug. Az alispán erőlyes hangon rosszallását fejezi ki e miatt a rossz gazdálkodási rendszer miatt s a kölcsönök visszafizetését s a pótdobátalékok erőlyes felhajtását követeli.

Abraham Sándor mérnök-gazdasági tanácsos igyekezett a helyzet sivárságát enyhíteni valamivel a képviselőtestület előtt: előadta, hogy a kölcsönvett pénzek nagyobb része maradandó beruházásokra, építkezésekre (pl. a gimnáziumi tantermek) fordítódott s így azok ellenértéke most is a város tulajdonában van.

A közgyűlés „tudomásulvette” az alispáni iratot s utasította a polgármestert, hogy a kölcsönök visszafizetéséről és a hátralékos pótdobátalék behajtásáról gondoskodjék. Hogy aztán tud-e fizetni a város polgársága s hogy a végrehajtásokkal a város saját „adóalanyait” saját maga teszi végleg tönkre: az más kérdés.

A nyugdíjintézet

választmányi tagjainak megbízása lejárt a múlt év végén. A közgyűlés a régi tagokat: Simay Miklóst, dr. Gáspár Gyulát és Szabó Györgyöt újból megválasztotta.

Az új városi törvénynek megfelelőleg egyes városi szabályrendeletek módosítása szükségessé vált. Így van ez a nyugdíjszabályrendelettel is. Utasította tehát a közgyűlés a polgármestert, hogy a szabályrendelet módosítása végett tegye meg a szükséges intézkedéseket s egy későbbi közgyűlés elé e tekintetben javaslatot terjeszsen elő.

Nem kell az autójárat.

Szilágysomlyó—Zilah—Csucs között tudva-levőleg posta-automobiljárat berendezését vette tervbe a kincstár. Szilágysomlyó városától azonban olyan súlyos anyagi áldozatokat (nagysebásu automobil-garázs építése s üzemi deficit esetére 4000 korona évi hozzájárulás) követelt, amit a város képviselőtestülete — bár tudatában volt a dolog fontosságának — meg nem adhatott.

Nem adhatott meg annyival inkább, mert az előre megállapított menetrend, utirány nemcsak nem elégítette ki a szilágysomlyóiak igényeit, de egyenesen ellentétben állott mindazokkal a követelményekkel, melyek a közlekedés megjavítása tekintetében Szilágysomlyó város közönségének előnyére szolgálhattak volna. A járat ügye tehát kutba esett s a kincstár az üzemet csak a Zilah—Csucs utvonalon rendezte be.

Az alispán kezdeményezéséből most újra közgyűlés elé került az ügy. Illetékes helyen hajlandóknak mutatkoztak a menetrenden Szilágysomlyó javára bizonyos változtatásokat tenni, mérsékeltek a garázsépítés — követelményeit (a most kívánt építkezés a városi mérnök szerint körülbelül 12000 koronát igényelne), — hozzájárulást illetőleg pedig azzal biztatták a képviselőtestületet, hogy a zilah—csucsai automobiljárat sem dolgozik deficitel.

A képviselőtestületi tagok kétkedéssel fogadták a zilah—csucsai autók üzleti eredményeit. Egyetlen képviselőtestületi tag sem hivatkozhatott arra, hogy Zilah—Varsolc között az autót valamikor utasokkal tele láthatta

volna, de annál többen és többször látták végig a varsolc—zilahi úton üresen, vagy csak egy-két utassal robogni végig. (Mondják, hogy Kraszná-Csucs között volna nagyobb a forgalom.)

Nem volt különben megelégedve a képviselőtestület a javaslatba hozott utirány és menetrendváltoztatásokkal sem.

Igy pl. nem közlekedett volna az autó közvetlenül Szilágysomlyó—Zilah között. Szilágysomlyóról Varsolcra, Varsolcra Krasznára, Krasznáról ismét Varsolcra s innen Zilahra kellett volna befutnia. A szilágysomlyói utasoknak tehát le kellett volna szállaniuk Varsolcon s esetleg hóban, esőben kellett volna várniuk, míg az autó Krasznára bemegy és visszaérkezik. Arról természetesen szó sem volt, hogy ha leszállani nem akarnak, a Kraszná—Varsolc között kétszeri, hiábavaló utazás költségeit ne kelljen megfizetniük.

A közgyűlés tehát a kívánt hozzájárulásokat nem szavazta meg. Dr. Keller Samu indítványára jelezte azonban, hogy garázsépítésre egy megfelelő telket hajlandó volna rendelkezésre bocsátani.

Jelentette a polgármester, hogy

a rendőrség fejlesztésére

szilágysomlyó városnak 3500 korona segélyt utalt ki a belügyminiszter. A belügyminiszteri rendelet szerint ez a segély elsősorban a rendőrség fizetésének kiegészítésére, másodsorban pedig egyéb rendőrségi célokra fordítandó.

Szilágysomlyó városban a rendőrségnek nem ugyan a fizetése, de a javadalmazása eléri a belügyminiszteri rendeletben megszabott határt. A közgyűlés az államsegélyből kiegészítette a törzsfizetést és a lakbért, de visszavonta az egyéb címen megállapított illetményeket, úgy hogy végeredményben a rendőrség javadalmazása nem több mint ezelőtt, — előnyben csak annyiban részesültek, hogy ezentúl a nyugdíjigényük megállapításánál a most megállapított nagyobb törzsfizetést fogják tekintetbe venni.

Az államsegélyből 700 koronát a közgyűlés a rendőrkapitány rendelkezésére bocsátott a közgyűlés abból a célból, hogy a polgári biztosi (detektív) szolgálattal megbízandó rendőrök díjazására fordítsa, — 300 koronát pedig a rendőrkapitány rendelkezési alapjába utalt be.

Itt említjük meg, hogy a képviselőtestület a rendőrség munkás alkapitányának az 1913. évre, nyugdíjba be nem számítható 300 korona személyi pótlékot megszavazott.

Le a pótköltségvetéssel

Az iskolai alapvagyon tulajdonát képező 6 és fél holdnyi területű erdő- legelőt, mely benne volt és van a földmivesskola bérletében — a hosszas huza-vona után megtartott árverésen 1500 koronáért megvásárolta a város. A közgyűlés jóváhagyta a vételt s utasította a polgármestert a vételár kifizetésére. A dolog ezzel még nem volt rendben. A közoktatásügyi miniszterium — számos kérvényezés dacára — az ingatlan 10 évi elvont haszna fejében 771 koronát követelt a várostól.

Az állandó választmány javaslata a 771 korona kiadást, melyről az ideai költségvetésben gondoskodás nem történt, pótköltségvetés keretében kívánta fedezni.

Szabó István városi képviselő élesen kikelt a „pótköltségvetés” ellen. Hibáztatta a városi tanácsot azért, hogy nem készített el kellő számitással, előrelátással, realitással a rendes költségvetést, s hogy kénytelen minden évben s számtalanszor „pótköltségvetéssel” és „pótdobátalékkal” előhozakodni. Indítványozta, hogy a közgyűlés ne fogadja el az állandó választmány javaslatát — s utasítsa a polgármestert arra, hogy ne „pótköltségvetéssel”, hanem a rendes költségvetés keretében más módon igyekezzék gondoskodni a kiadások fedezetéről.

A képviselőtestületi tagok elfogadták a Szabó István indítványát. Az állandó választmány javaslata mellett csak a négy városi tisztviselő szavazott.

A Pokróczhegyi szőlővesszőtelep.

A polgármester jelentést tett a közgyűlésnek a Pokróczhegyi szőlővesszőtelep 1912. évi

termésének eladásáról. A jelentés szerint az 1912. évben a telepre 1300 koronát reá kellett fizetni a városnak s ezért a polgármester a gazdasági és pénzügyi bizottság véleménye alapján (a bizottságban különben csak egy gazda szerepelt) az ingatlan bérbeadását, esetleg gyümölcsössé való átalakítását javasolta.

A közgyűlés azonban — tekintettel arra, hogy a szőlővesszőtelep az előző években 3000—3000 korona körül jövedelmezett s a szőlővesszőkért az idén is több oldalról érdeklődtek — egy abnormis gazdasági év rossz eredménye miatt nem tartotta célszerűnek az ingatlan művelési módjainak a megváltoztatását.

Szegényház.

A szegényház ügye ismét a közgyűlés elé került. Bíró Róza ajánlatot tett a városnak arra nézve, hogy a Bocsa-terén, a Kraszna mellett levő házastelket 1100 koronáért hajlandó volna eladni a városnak. A közgyűlés úgy határozott, hogy megveszi a házat, amennyiben azt a tulajdonos 1000 koronáért eladni hajlandó lesz. Ha a vásár sikerülni fog, az épületet 3—400 korona költséggel át fogja alakítani a város, hogy 10 szegény befogadására alkalmas legyen.

A város és br. Bánffy Endre tulajdonát képező korcsma, az ugynevezett

„közös korcsma“

elárverezéséhez hozzájárult a képviselőtestület. A kikiáltási árát 2519 koronában határozta meg s felhatalmazta a polgármestert arra, hogy a tulajdonközösség megszüntetése céljából tartandó árverésen — amennyiben elfogadható árajánlatok nem lennének: az ingatlant a város részére vegye meg.

A közgyűlés

többi határozata

közül említésre érdemesek a következők:

A huszársági szabályrendeletet pótlás, módosítás végett visszaküldötte a miniszter. A gyűlés hozzájárult a kívánt módosításokhoz, de kérvényt intéz fel az iránt, hogy a vágatási díjak maradjanak meg az új vágóhid elkészültéig az eddigi gyakorlat szerint.

Jelentette a polgármester, hogy a város bikái közül két darabot (az egyik elvadult, a másik beteg lévén) eladott 1250 K-ért. A gyűlés tudomásul vette a jelentést és az eladott állatok helyett mások vásárlását határozta el.

Az ipariskola számos tanulójának elengedte a tandíját. Felemelte a közlegelőn a legeltetési díjakat s az 1913. évre felfüggesztette a legeltetési szabályrendeletnek a kötelező állatbiztosításra vonatkozó rendelkezéseit.

Jóváhagyta a gyámpénztár, az elhagyott gyermekek segélyalapjának 1912. évi zárszámadását s elfogadta az 1913. évi közuti költségvetést.

A munkásbiztosító pénztár válasza.

Lapunk ez évi 14-ik számában a „Közönség köréből“ rovat alatt Zeman- csek Gyula szücsmesternek a zilahi munkás- biztosító pénztár ellen emelt panaszára a munkásbiztosító vezetőségétől az alábbi „hiva- talos“ felvilágosítást kaptuk:

Tisztelt szerkesztő ur!

B. lapjának folyó hó 3-iki számában a zilahi kerületi munkásbiztosító pénztár ellen egy „panasz“ jelent meg. Tisztelettel kérem, hogy erre vonatkozólag az alábbi — hivatalos, írásos adatokon nyugvó — felvilágosítást közölni sziveskedjék:

Zemáncsek Gyula betegnyilvántartásunkban február 26-a óta szerepel. Nem igaz, hogy orvosi segélyben nem részesült volna. Ezt meggyőzőbben mi sem bizonyíthatja, mint az, hogy kezelő orvosától: Markovits Jakab dr., ottani pénztári orvos urtól betegségének kez- dete óta állandóan táppénz-utalványt kapott, ami csak rendszeres kezelés alapján adható ki.

Az első utalvány március 7-én, tehát mindjárt a betegség kezdete után kelt.

Zemáncsek — mint a feleségének alkal- mazottja (!) — 1912. évi november 16-ától van pénztárunknál bejelentve. Nem igaz tehát, hogy „évek óta keservesen“ fizeti a járulékokat. Eddigi összes kirovása 6 (hat) korona 16 fillér volt. Ezzel szemben a mostani betegségéből folyólag az orvosi és egyéb költségeken kívül már eddig 38 (harminnyolc) korona 75 fillér táppénzt utaltunk ki neki. A pénzt — bár az előírt postatakaréki közvetítés miatt esetleg 8—10 napi késedelemmel — ezóta feltétlenül meg is kapta.

Igy fest a siralmas panasz a valóságban.

Akkor, amikor mi, a pénztár jelenlegi vezetősége a legönfeláldozóbb, éjt-napot egygyé tevő munkával emeltük ki az országnak talán legrendetlenebb pénztárát a végső zülléstől s mentettük meg ezt az intézményt a vármegyé- nek: az ilyen panaszok igazán hidegen hagy- nak bennünket. A válaszolásra is csak b. lap- jának olvasó-közönsége iránt érzett tisztelettem késztetett.

Zilah, 1913. április 8.

Tisztelettel:

Sólymos Károly,

a zilahi ker. munkásbiztosító
pénztár igazgatója

Ehez a „hivatalos adatokon“ nyugvó fel- világosításhoz nekünk csak annyi megjegyzé- sünk van, hogy fordulnak elő még most is — lehet a múlt idők mulasztásaiból keletkező — sérelmek, aminő például Verézy Lajos helybeli mézárasmesteré is, — de bizunk abban, hogy az új vezetőség végtére is rendet teremtsen.

A SZILÁGY SOMLYÓ

politikai lap

— előfizetési ára: —

Egész évre . . . 8 K Negyedévre . . . 2 K
Fél évre . . . 4 K Egyes szám ára 20 f

Megjelenik minden csütörtökön.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Román tolmács. A zilahi kir. törvény- székhez dr. Jaga János ügyvédet román tolmácscsá kinevezték.

— A Szilágysomlyói Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya 1913. évi április hó 17-én, a vármegyeház kis tanástermében ülést tart. Tárgyak: Bika vásár és díjazás. Szarvasmarha- díjazás tervezete. Rovarirtás tárgyában alispán meghívója 1 tag kiküldése iránt. Kilépő és belépő tagok. Indítvány marhamérleg felállítása iránt.

— A parlamenti őrség már teljesen szervezve van és fel is van szerelve. Működését e hó huszadikán kezdi meg.

— Pusztító hó és fagy. A napok óta országosan pusztító hó és fagy vidékünket se kímélte meg. Április elején már annyira előre volt a természet, mint más évben csak május közepe felé szokott elkészülni. A cseresznye-, barack- és szilvafák már teljes virágompájuk- ban diszlettek, a körte és korábbi almafák már fésző bimbókban, a hegyoldalak szőlőültetvényei sok helyen már a legszebb reményekre joga- sító apró gerezdeket is megmutató zöldülő hajtásokkal olyan bő gyümölcs- és borterméssel bíztattak, aminőt ez a nyombéli ember talán hirtől se hallott. Mindezek a szép kilátások az április 9-iki havazás és 12-én benn a város, épületektől védett, melegebb területén is — 2 celsius, — 14-ikén — 0,2, — 15 és 16-ikán — 0,3 celsiusfokos, a szabadban és kevésbé szélmente- sebb helyeken bizonyára erősebb fagyásoknak szél- viharok és napokon át tartó erős havazásoknak legnagyobb valószínűséggel áldozataivá lettek. Gyümölcstermésünkhez nagyon csekély, szilva- terméshez, ami vidékünkön száz meg száz- ez-

rekre menő veszteséget jelent, éppen semmi reménységünk nincs, bortermésünk is már erősen megsínyli az eddigi 3—4 Celsius fokra süllyedt hideg időjárást. Hogy legnagyobb rész- ben későn vetett, rosszul kelt, kiritkult őszi vetéseink mennyire megsínylették ezt az ab- normis időjárást, azt csak majd akkor látjuk meg, mikor az idő kimelegszik. Gyenge vigasz- talás nekünk az, hogy ez a csapás nemcsak a mi vidékünket érte, hanem országos jelenség. Mig náluk 10—20 centim. a Meszes és Réz körül 30 centim. hó esett, az ország némely vidékét fél méteres hó borítja. Budapesti lapok írják, hogy a fumei gyorsvonat négy orai késedelemmel érkezett be, az ország más részei- ben sok helyt a vonatok nyílt pályán órákig vesztegeltek a nagy hófúvások miatt, a vihar száz meg száz vasuti épület fedélzetét sodorta el Budapesten ötezernél több a vihar által megrongált távbeszélő- és távíró vonalak száma. Mindez április második felében, mikor már itt a fecske, itt a gólya, — mikor már olyan meleg napjaink valának, hogy 22—26 celsius mellett már a tavaszi felsőt se bírtuk magun- kon tartani. Sajnos, hogy a vastag hótakaró csak lassan olvad és még mindég tart ez a veszedelmes hideg idő, úgy látszik, nem nyug- szik addig, még mindent el nem pusztít, hogy a fagyos szenteknek, meg Orbánnak ne legyen baja vele.

— Az Apollo-mozgósínház szerdán, szombaton és vasárnap tartja előadásait napon- ként váltakozó, szórakoztató műsorral.

— Ujtás az ajánlott levelek feladásánál. Május 1-ére kitűnő ujtást léptet életbe a postaigazgatóság. Ezután ugyanis a postahiva- talon hivatalos órán túl is fel lehet majd adni ajánlott leveleket még pedig egyszerűen úgy, hogy a levelet bedobják az utcai levél- gyűjtő szekrények bármelyikébe. Hogy az ilyen ajánlott leveleket a közönséges levélfanyagtól könnyebben megkülönböztethessék, az ajánlott levelek részére különleges kezelőseknek lehető biztosítása céljából — vörösa szegélylyel és 16, illetve 35 filléres frankoegybenyomattal ellátott borítékokat hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hivatalos értesítés közli, hogy: a bármely postahivatalnál, valamint az értékcikkárusítóknál beszerezhető borítékok ára az ajánlott levél helyi vagy távolsági rendeltetéséhez képest 17, illetve 36 fillérben állapítatik meg, mely összeg boríték árán kívül az egyszerű (20 gramig) bérmentesítési, valamint az ajánlott levél a helyi forgalomban súlyánál fogva 16 fillérnél, illetve a távolsági forgalomban akár súlyánál, akár rendeltetésénél fogva 35 fillérnél nagyobb díjtétel alá esnek, az esedékes díjkülönbözetet frankoegy felragasztása után kell leróni. A borítékok címodalának felső része azon célból van a feladó nevének, állásának (foglalkozásá- nak) és lakcímének feljegyzésére fentartva, hogy ezen adatok alapján a netán utólag kért feladási igazolvány kiadható legyen. Azon feladó tehát, ki a levélgyűjtőszekrény útján feladott leveléről utólag feladási igazolványt szándékozik beszerezni, az idevonatkozó jogosultságának igazolására szolgáló ezen adatokat a boríték e célra rendelt részébe már azért is pontosan je- gyezzo be, mert ezek hiánya esetén feladási iga- zolvány nem adható ki.

— Mozdonykísiklás. A szilágysági h. é. vasutak sarmasági állomásán, e hó 7-én, délután a Nagykaroly felé induló vonat három órai késedelemmel indulhatott. Oka az volt, hogy egy szabadon sétálgató mozdony hibás váltó- állítás miatt a sinekről kisiklott és míg helyre emelgették, három órába került és csak úgy lett szabad az út a károlyi vonat számára. Szerencsére a kisiklásból senkinek se történt sérülése.

— Gyilkosság. Dombi Károly berettyó- széplaki lakos, pár hete háromszor fejbe vágta egy hatalmas eperfadóranggal Borzái Mihály lecsméri lakost, mikor aztán holtan hitté, pénzt elrabolta és áldozatát az utfélen hagyva nyugodtan visszatért Széplakra. Tettét be- ismerte, a nagyváradi kir. ügyészség fogházában várja büntetését. A szerencsétlen Borzást e hó 13-án temették el Lecsméren. Hire jár, hogy a télen a hó alatt megtalált Brukhenthalt is Dombi ölte volna meg, de rablási szándékát meggyőzték a jövő-menő emberek,

— **Drótnélküli távbeszélő.** Moretti Olga drótnélküli telefonszerkezetet talált fel, melylyel sikerült Róma és Tripolis között beszélgetést folytatni. Találmányát az olasz hadsereg fogja fölhasználni. Az angol hadsereg legutóbb olyan drótnélküli távirószervezetet is használ, melyet szét lehet szedni és négy ember hátzáskájában el lehet helyezni. Ezekkel a készülékekkel 15 kilométernyire eső állomások még érintkezhetnek egymással. A mi hadseregünk 5 állomást rendez be a drótnélküli táviratozás céljaira és pedig Wienben, Triestben, Rivában, Sarajevóban és Trebinjében. Ezzel a rendszerrel 1000 kilométernyire sikerült jöveket küldeni és átvenni.

— **Elfogták a kabáttolvajokat.** Megemlékeztünk arról a vakmerő tolvajlásról, melyet ismeretlen egyének a múlt héten Muzsaj János járáshíró házában elkövettek. Mint utólag megtudtuk, még sokkal nagyobb volt a kár, mint a miről említést tettünk: a házigazda és a vendégek kabátjaival együtt eltűnt még a háziasszony drága felöltője is, meg két darab esernyő. A rendőrség erélyes nyomozást indított az ügyben annyival is inkább, mert még számos feljelentés érkezett, melyek a város különböző pontjain elkövetett betörés és lopásesetokról adtak hírt. Bölöny Bálint rendőrkapitány — abból a feltevésből indulva ki, hogy a különböző tolvajlások tettesei ugyanazok s minden valószínűség szerint nem helybeliek — úgy intézkedett, hogy a város különböző pontjain rendőrszolgálatok kísérik figyelemmel a gyanús idegeneket. Az eredmény nem késett. Szombaton a hajnali órákban Szilágyi Mihály és Kimpán János rendőrök előtt gyanusnak tűnt fel egy férfi és egy nő, akik megrakodva igyekeztek a vasúti állomás felé. A felszólításra magukat igazolni nem tudták, a náluk lévő ruhaneműk, cipők stb. holszerzésére zavaros feleleteket adtak. A rendőrök erre letartóztatták őket. Kihallgatásukkor kiderült, hogy a rendőrség nagyon jó fogást csinált: beösmerték a gyanús idegenek, hogy az utóbbi napokban 11 rendbeli betörést, lopást követtek el a város területén. Mindkettő rovtól multu fegyházviselt egyén, a férfi Cs. Nagy Sándor, aki a biharvármegyei Szentpéterszegről való, életének jó részét a váci és a szamosújvári fegyházban töltötte le. Vele vadházasságban élt a társa: özvegy Balog Jánosné, aki viszont a márianosztrai fegyháznak volt huzamosabb időn át lakója. Mindketten februárban szabadultak ki a fegyházból, Nagyváradon találkoztak össze, működésük színhelyét azonban a csendőrökkel erősen megrakott Biharból a barátságosabbnak látszó Szilágyba helyezték át. Mostanában a nő szülőhelyén: Káraszteleken tartózkodtak, ide szállították az össze-lopott holmikat. A főkapitány a bűntanyára, Vida őrmestert kiküldötte házkutatás megejtése céljából. Az őrmesternek sikerült is feltalálnia a lopott holmikat, kabátokat s egyéb ruhaneműket, cipőket, órákat, konyhaedényeket stb.

— **Elárulta a kis fia.** Zoványon e hó 10-én éjjel Viski Pál, nyugalmazott ref. esperes gabonásába behatoltak, 1 zsák heremagot és nagymennyiségű tengerit elloptak. A nagyfalusi csendőrségnek sikerült elfogni a tettest ifj. Somogyi Ferenc személyében. Az egész gyanúok dacára konokul tagad. De kis fia reávallotta, hogy: „édes apám egész éjjel hordta a málát a papul.” Mit meg is találtak az ől padlásán, széna alá rejtve. Somogyi már évek óta hol itt, hol ott üzi lopásait. Bár jól tudták a károsultak, makacs tagadásával szemben bizonyítani nem tudtak, míg végre most hurokra került.

— **Szomorú évforduló.** A múlt évben az április 14-ről 15-re virradó éjjelen, az Atlanti-óceánon a világ egyik legborzalmasabb hajókatasztrófa történt, amikor az óriás és hatalmas erejű „Titanic” gőzös, az amerikai partok közelében, csendes, csillagfényes éjszakán összeütközött egy uszó jéghegygel és közepén kettészakítva, összezúzódva, elmerült a végtelen mélységben. Több, mint 1600 ember lelta halálát a hullámsírbán és rémület, jajszó hangzott át a világon. Azonban a sok sirás, zokogás és kétségbeesett küzdelemből, ezüstcsengésű, csodálatos, kiengesztelő akkord vegyült az éj rémületébe, mert a súlydó óriáson, a kérielhetetlen halállal szemben a legnemesebb emberszeretet aratta győzelmét

és a fenyegető veszedelem, az egyszerű, közönséges emberekből is hőöket teremtett. A hajó valamennyi férfa vetélkedett egymással a hősiességben, önfeláldozásban és szigorú kötelességben és az egybehangzó kiáltás: „Előbb az asszonyokat és gyermekeket kell megmenteni!”, enyhítette és tompította a rettenetes katasztrófa vérfagyasztó borzalmait. A történelem lapjain Smith kapitány neve is aranybetűkkel lesz feljegyezve, aki még akkor is rendületlen nyugalommal a hajóhídon állt, mikor a hullámok már testét nyaldosták és embereivel együtt, egy szent zsoltár éneklése közben, halálát, — mint utolsó, — a tengersírbán lelte. Éppen most egy éve, hogy a világrendítő, szomorú esemény híre villámgyorsasággal bejárta az egész világot és minden érző ember legmélyebb részvétet keltette és mégis úgy tűnik föl előttünk, mintha a régi legendák pora borítaná, mert a mai tülekedő és gyorsan feledő korban, az események rohamosan követik és felváltják egymást. A múlt takarékos árnyai erre a borzalmas eseményre is csakhamar ráborultak és a tenger ismét száz hajót ringat megbízhatatlan hullámain, amelyeken vidám és gondtalan emberek egyik világ-részből a másikba vándorolnak.

— **„Marosvásárhelyi Lexikon.”** Jókora, testes kötetet kaptunk ma az amerikai gyorsasággal fejlődő Marosvásárhelyről. Helyi Lexikon ez, mely 15 éven 118 cikkben a város történelmi, nevezetesebb egyleteit, köztintézteit és ama kiváló férfiak életrajzát és munkásságát ismerteti, kiknek nevével a város utcái elkereszteltettek. Az első ilyen mű, mely hazánkban s talán nagyobb területen is eddig megjelent. Közvetlen vonatkozással leginkább csak a helyiek és onnan elszármazottakra bir, de azért igazi élvezettel és érdeklődéssel olvashatja mindenki, aki a roham-léptekkel haladó derék székely várost megismerni óhajta. A számos képekkel illusztrált mű ára 1 korona 20 fillér, térképpel 2 korona, mely összeg előzetes utalványozása ellenében a könyvet postán köldi meg Szentgyörgyi Dénes szerkesztő. Melegen ajánljuk a könyvbarátok figyelmébe ez érdekes munkát.

— **Jó lucernatermés.** A mesterséges takarmánynövények termesztése hovatovább nyer jelentőségben, mert az állattartás ma már mezőgazdaságunk egyik legjövendőmezőbb ágja. Különösen a lucerna és lóhereféléknek van nagyon fontos szerepe, amennyiben ezek nemcsak nagy tömeget, de egyszersmind igen kitűnő takarmányt is szolgáltatnak: ezeket kellene tehát nagyobb területen, de jobban előkészített, jobban trágyázott talajon termesztetni, a magyar gazda azonban ezen növények termesztése körül sem fejt ki mindig kellő gondot, távolról sem olyant, mint a német gazdák. Lucernának, lóherésnek szánt talaját nem műveli elég mélyen, nem alkalmaz elegendő istállótrágyát, különösen pedig nem használ foszforsavtartalmu műtrágyákat, holott a növények foszforsav fogyasztása rendkívül nagy s így természetes, hogy az alkalmazott szuperfoszfátot nagy termésmennyiséggel hálálják meg. Gyárfás Józsefnek, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetőjének, most megjelent „Lucerna és lóhere kísérletek tanulsága” című munkája kimerítően ismerteti egy a szerves, mint az ásványi trágyák hatását a lucerna és lóhere s azon hazai kísérletek kivétel nélkül kedvező „eredményét, melyek az ország különböző helyein lóhere és lucerna műtrágyázással végeztek.

— **A „Gondviselés” társulat vármegyénkben.** A napokban érkezett meg vármegyénk alispánjához a m. kir. Belügyminiszter 21.282. számú közrendelete, melyben felhívja egy a vármegyei törvényhatóság, mint a városok hatóságait arra, hogy a „Gondviselés” című Országos Központi Segélyező társulatot, mint teljesen megbízható alapokon nyugvó intézményt erőteljesen támogassák. Ezen társulat van hivatva ugyanis pótolni azokat az ugynevezett temetkezési és leánykiházasító egyleteket, melyek gombamódra elszaporodtak az országban s amelyek bukása körül kellemetlen tapasztalatai voltak magának a belügyi kormányzatnak is. Ezen társulat egységes központi irányításával hasonló helyi-egyesületek a legalkalmasabban alapon szervezhetők. Tájékoztatót az intézet igazgatósága Budapest, IX., Erkel-utca 20. sz. bárkinek készséggel és ingyen küld.

— **A „Darvin.”** Fülöp Zsigmond dr. népszerű természettudományi folyóiratának április 15-iki száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Az első cikkben Dominik fejtegeti a hő szerepét a földkéreg kialakulásában. Dr. Molnár Elek a vakok és siketnémák áloméletét ismerteti. A szerkesztő a béka tavasszal megfigyelhető érdekes fejlődését ismerteti. Cikk mutatja be Ewald dán író, a természettudományok népszerűsítésének új csillagát, akit csak most, a halála után kezdenek fölfedezni. Érdekes dolgokat olvashatunk még a szervezet tulajdonságairól, a szélső hőmérsékletek méréséről, a petroleum történetéről stb. A kéthetes folyóirat ára fél évre 5 kor. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 60.

— **A „Vasárnapi Ujság”** április 13-iki száma első helyen König Gyula halálával foglalkozik, mely a lapnak külön gyászja is. Rados Gusztáv és Schöppin Aladár írnak cikket az elhunyt nagy tudósról. A többi közlemények: eredeti felvételek a görög király temetéséről, képek Szigeti Miklós kiállításáról, a francia területre tévedt német léghajóról, kirándulás a Bakonyba, divatképek, a bicskei vasúti katasztrófa, aktuális arcképek. Szépirodalmi olvasmányok: Kvassay Ede regénye, Berkes Imre novellája, Rédey Tivadar és B. Szász Piroska verse, egy érdekes francia regény. Halász Imre cikke a Klapka-légióról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet sakkjáték, stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona.

— **Budapesti Hirlap.** Főszerkesztő és laptulajdonos: Rákosi Jenő Az ország legelterjedtebb és legtekintélyesebb politikai napilapja. Megjelenik naponta (hétfő kivételével) kora reggel. Előfizetési ára: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyed évre 7 kor., egy hónapra 2.40 kor. Egyes példány ára 10 fill. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. sz. Minden ember tudja ebben az országban, hogy a Budapesti Hirlap egy politikai magatartásban, mint társadalmi, művészi, irodalmi és gazdasági törekvésében a nemzeti irányt követi és csak egy célt ismer és ez az, hogy erős hittel és lankadatlan buzgalommal szolgálja a magyar nemzeti érdeket. Ezért terjed el a Budapesti Hirlap oly nagy mértékben a magyar komoly hazafias körökben és ezért mindenki, aki lelkeben és törekvésében ugyanama vágyakat érzi, mint a Budapesti Hirlap emberei: a Budapesti Hirlapból merít tudást és lelkesedést és aki csak teheti, a Budapesti Hirlapot járattja házához. A Budapesti Hirlapot haszonnal forgatja kezében a családfő, az asszony és az ifjuság egyaránt. Közleményeit mindig a jó izlés és a becsületes hazafiság diktálja, értesülései mindig kimerítőek és szavahihetőek, tartalma válogatott és terjedelmes. Minden magyar embernek a figyelmébe ajánljuk a Budapesti Hirlapot.

— **Szerkesztői üzenet.** Egy hozzászólónak. A közlemény előző számunkra későn érkezett és csak most értesítettük arról, hogy lapunknál is az a szokás, hogy ismeretlen kéztől eredő közleményeknek helyet nem adunk. Egyébként is a beküldött cikk, annak tartalma és a szövegkezeti eszmét brutális modorban támadó iránya miatt, még abban az esetben se lenne lapunkban közölve, ha annak ismeretlen beküldője nem átalította volna becses nevét is aláírni.

Sirolin
"Roche"
orvosilag ajánlva a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen.
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekes görvélkórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárban.
Egy üveg ára 4 korona.

— **A ragadós állatbetegségekről** a „Földmívelési Értesítő” Szilágysomlyóra vonatkozólag a következő kimutatást közli: Lépfene: tasnádi Erszöllös; zilahi Debren p. — **Veszesség:** krasznai Alsóvalkó; szilágysomlyói Márkaszek. Takonykór és bőrféreg: szilágysomlyói Kémer; tasnádi Tasnádbajom. — **Rühkór:** krasznai Krasznafüzes ló; szilágysomlyói Alsóberekző ló, Alsószivágy t. ló; tasnádi Tasnádbajom ló, Tasnádesány ló, Tasnádszántó t. ló, Tasnádszarvad ló; zilahi Egregypósa ló. — **Sertésorban:** krasznai Krasznahorvát. — **Sertésvesz:** szilágysomlyói Kémer p., szilágyperecsen 2 u., zilahi Szilagykövesd; zsibói Szilágysomlyos t., Zsibó t.

— **Magyar Lányok.** A magyar leányvilág kedves szavai, eleven lapja, a Magyar Lányok egyszerre két szép regényt is közöl bétről-hétre. Az egyiket Gaál Mózes, a kitűnő ifjúsági író írja, s ennek címe „Az élet muzsikája”. A másik regény a külföldi irodalomnak egyik gyöngyszeme és a világhírű Cortis Yorke írta. Magyarra Telekes Béla fordította „A ruthén gyerekek” címmel. A Magyar Lányok e heti számában Tutsek Anna, a szerkesztő, folytatja érdekes és népszerű rovatát, „A levelesládából” címmel. Rudnyánszky Endre elbeszélést írt, Szántó Ferenc pedig a téli Balatont ösmerteti, míg Farkas Imre kedves monológot írt a választójogról. Számos szép kép, apróbb cikk, stb., tarkítja még a lap e heti számát. A Magyar Lányok előfizetési ára félévre 6 korona. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Andrássy-ut 16) készséggel küld mutatószámot.

Közgazdaság.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali).

Március hó 26-án a társaság 81-ik rendes közgyűlése tartott meg. Besso Marco elnök jelenti, hogy a társaság vezérigazgatója terralbai Richetti Odón súlyos egészségi tekintetből és határozott orvosi rendelethez állásáról, melyet az intézet javára nagy szeretettel és feletlen fénnyel sikerekkel töltött be, lemondott. Az igazgatóság és igazgatótanács, bár nagy sajnálattal, kénytelen volt az érdeműs vezérigazgatónak lemondását a jelzett körülményekkel igazolt visszavonhatatlan elhatározásánál fogva tudomásul venni. De azon kívánságtól vezérelve, hogy Richetti ur értékes közreműködése és gazdag tapasztalatai a társaságnak továbbra is megtartassanak, az igazgatóság és igazgatótanács indítványozza Richetti urnak, az igazgatóság tagjává való megválasztását. A közgyűlés Richetti ur lemondását a társaság körül szerzett hervadhatatlan érdemeinek hálás elismerése és mély köszönete kifejezése mellett tudomásul vette és őt közfelkiáltással az igazgatóságba beválasztotta. A közgyűlés elé terjesztett 1912. évi mérlegek előtűntek fekvő jelentéséből látjuk, hogy az 1912. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1.267,209,909 korona és 28 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 55,525,392 korona és 20 fillére rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23.703,976 korona 65 fillérrel 375.547,656 korona 67 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja 7,141,183 korona 12 fillért tesz ki. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a tükörfüveg biztosítás, a díjbevétele 18,926,541,149 korona biztosítási összeg után 32,462,892 korona 58 fillér volt, miből 11,326,023 korona 37 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy tiszta díjbevétele 21,136,869 korona 21 fillérre rugott és ez összegből 15,302,274 korona 59 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 155,630,256 korona 27 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétele 1.636,426 korona 93 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétele 916,019 korona 81 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétele kitett 6,048,766 koronát, mely a viszontbiztosítások levonása után 2,793,257 korona 34 fillérre rugott. Károkért a társaság 1912-ben 49,019,662 korona

23 fillért és alapítása óta 1.112,818,121 K 56 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 222,758,821 korona 22 fillér esik. A nyereség tartalékok közül, összesen 17,264,558 korona 20 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség tartalékok, mely 7,360,599 korona 28 fillért tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átalakulással együtt 7,924,932 korona 13 fillérre rug, továbbá felemlitendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átalakulással 2.219,026 korona 79 fillért tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékben vannak elhelyezve, az ideai átalakulások folytán 416,840,622 korona 40 fillérrel 434,367,388 korona 47 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 104,161,605 korona 92 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 45,159,521 korona 06 fillér. 3. Értékpapírok 242,001,442 korona 88 fillér. 4. Követelések államoknál és tartományoknál 40,422,113 korona 73 fillér. 5. Tárcaváltók 626,815 korona 16 fillér. 6. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 1,995,889 korona 72 fillér. Összesen 434,367,388 korona 47 fillér. Ezen értékből 82 millió korona magyar értékekre esik. A „Minerva” általános biztosító részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, valamint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikkasztás elleni biztosítással, nemkülönben a versenylovak, telivérek és más értékesebb tenyésztések biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban. Teljes mértékkel a társulat mindenkinél, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Bővebbet a Generali szilágysomlyói főgynöksége. Krasznamegyei Takarékpénztár Egyesület.

A műtrágyák használatának jövedelmezősége.

Egy igen érdekes közlemény jelent meg Németországban Wagner, darmstadti híres tanár tollából, aki a németországi műtrágyázási kísérleteiből megállapította, hogy 100 márká árá műtrágya a kalászosoknál, kb. 250 márkát kapásnövényeknél kb. 300 márkát és takarmány növényeknél 500 márkát jövedelmez.

Azért érdekesek ezek az adatok, mert teljesen egyezők azon eredményekkel, a melyeket a magyarországi műtrágyázási kísérletek alapján Matlaszkovszky Tádé kiváló közgazdasági írónk állapított meg. Ezek szerint tehát a szuperfoszfáttal legnagyobb hasznot hajt, első sorban is a lóherénél, lucernánál, búkkönyénél, borsónál, babnál, szeradellánál, csillagfürténél és réteknél. Bebizonyosodott Németországban, hogy a káliszuperfoszfát egyszeri használata által a talaj hereunottsága teljesen elkerülhető, úgy nemkülönben az is, hogy az istállótrágyázás, de a zöldtrágyázás is igazán nagy terményeredményeket csak az esetben adhat, ha kötött talajakon vele egyidejűleg szuperfoszfát, homoktalajakon pedig ugyancsak vele egyidejűleg káliszuperfoszfát is alkalmaztatik.

Hazánkban ez idei jóformán csak a kalászos növényeknél alkalmaztatik a szuperfoszfát, a mi helyénvaló is, mert a kalászosok különösen sok foszforsavat vonnak el a talajtól, s igazán nagy terméseket csak az esetben adhatnak, ha a talaj foszforsavtartalmát szuperfoszfáttal is fokozzuk. Helyénvaló ez nálunk annyival is inkább, mert hazánkban a kalászosok, főleg pedig a buza és rozs játsza a legfontosabb szerepet, adja gazdáinak a legnagyobb jövedelmet. Meg kell azonban szívlelnünk a németországi tapasztalatokat is, a melyeknek számos hazai kísérlet is igazat ad, hogy t. i. a takarmánynövények műtrágyázása is szükséges és nagyon jövedelmező. Szükséges pedig azért, mert ez által nagyobb takarmányterméseket érünk el, jobban táplálhatjuk állatainkat, tehát sikeresebben, nagyobb anyagi haszonnal üztünk állattenyésztést, jobb és nagyobb mennyi-

ségű trágyát leszünk képesek termelni, s ennek segítségével egész gazdaságunk termőképességét, jövedelmezőségét fokozzuk

Nyilttér.)*

Nyilatkozat.

Alólirott közhirrre teszem, hogy a méltóságos báró Kemény Árpád ur tulajdonát képező és Szilágysziget és Szilágyskövesd községek határában fekvő birtokát, melyet Ernst Gyula birt volt, én vettem át és az e bér gazdaságokat érintő megrendeléseket, vagy számlákat csak az esetben fogadom el és egyenlitem ki, hogy ha a megrendeléseket én magam vagy személyesen, vagy saját írásomban teljesitem.

Ernst Péter.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy

sör csarnokomban,

a Krasznamegyei takarékpénztár épületében, naponta frissen fejtett I. rendű **kőbányai világos, jégbehűtött sörből** kapható a mai kornak megfelelő bádoggal ellátott, nagy üvegenként 32 fillér, barna Barát malátasör 40 fillér, kisebb üvegekben 22 fillér.

Központi kávéházamban a világos sör 4 fillérrel drágább.

E sörök felülmúlják valamenyi söröket, amiről bárki meggyőződést szerezhet egy próbarendelés által.

Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel:

Friedmann Jakab.

3-3

Kriegner-féle Akácia-krém

rendkívül finom, kedves illatú arekenőcs, mely az arcot üdíti, frissíti, szépíti és fiatalítja. Pár nap alatt eltávolít széplőt, májfoltot. Kisimítja a ráncokat, redőket. Ára 2 kor. Ehez ajánlatos a

Kriegner-féle Akácia-puder

fehér, rózsás és krém színben. Páratlan a nap és szél befolyása ellen. Egy doboz ára 1 kor. Évtizedek óta közkedvelt még a férfiaknál is.

Kriegner-féle Akácia-szappan

kellemes hatású és igen tartós. Ára 1 korona a gyógyszertárakban.

Postán küldi

KRIEGER gyógyszertár
BUDAPEST, Kálvin-tér.

Mi az élet-örömmek ellensége?

című érdekes könyvecskét kívánatra ingyen küldi.

1-5

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a t. helybeli és vidéki közönséget, hogy Bartha és Hosszu törvényszéki bejegyzett női és férfi divatüzletünket teljes követeléseinkkel együtt békességes elszámolás után folyó hó 10-én átadtuk Kováts György urnak. Köszönetet mondunk irántunk való szíves pártfogásáért, amit a jövőre nézve is kérünk.

Tisztelettel:

BARTHA és HOSSZU.

**Brády-féle
gyomorcsseppek**
ezelőtt Máriacelli cseppek

több mint 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. — E cseppeknek utólérhetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál, azután páratlan gyomorrontás, gyomorfájás, székrekedés, fel- és gyomorgörccsök, émelygés, szédülés, álmatlanság, kólika vérszegénység, sápkór, stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy üveg K 1.60, kis üveget — 90 fillér, 6 üveget K 5.40, 3 nagy üveget K 4.80 beküldése után küld franco:

Brády K. gyógyszerára
a „Magyar Királynak” BÉCS,
I., Fleischmarkt 2, Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Máriát ábrázolja, rózsaszínű karton csomagolásra s az aláírásra, mely az oldalt levő kép másolata és utasítsunk vissza minden utánzatot.

14—25

297—1913. A. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Szilágylompért községben létesítendő és két tanteremből, szertárhelyiségből és tanítói lakásból álló állami elemi iskola és a szükséges melléképületek felépítéséhez szükséges munkálatok végrehajtásának biztosítása céljából 1913. évi május hó 5-én délelőtt 11 órakor a zilahi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó

zárt alánlati versenytárgyalást újból hirdetek.

Ezen munkára vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek és az ajánlati minta az alulírott m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők, ugyanott az ajánlati költségvetés 8 koronáért megszerezhető.

Csak azon ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek az összes munkákra vonatkoznak s amelyekhez az építészeti hivatalnál beszerzett és kitöltött ajánlati költségvetések lesznek csatolva.

Azon ajánlattevők, kik a munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Oly pályázók, kik a vallás és közoktatásügyi minisztérium, illetőleg a zilahi m. kir. államépítészeti hivatal felügyelete alatt még munkálatot nem teljesítettek, tartoznak szállító és munkaképességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni.

Az ajánlatokhoz egységárral kitöltött, besorozott és aláírt ajánlati költségvetés és az ajánlati végösszeg 5%-ának megfelelő bántópenz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban csatolandó az ajánlati költségvetés végösszege betűkkel is tisztán kiírandó.

Az ajánlatok és mellékleteik szabályszerűen bélyegezendők. Versenyezni óhajtókat felhívom, hogy a fennebi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 11 órájáig nevezett hivatalhoz adják be.

Távíratilag beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ajánlattevők ajánlataikkal a versenytárgyalás napjától számított 6 hétig maradnak kötelezettségben.

Zilah, 1913. évi április hó 8.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Egy
13—14 éves fiu
könyvnyomdánk-
ban tanulónak
azonnal felvétetik.

Eladó gyógyfürdő.

Somlyócehi község határában (a somlyóujlaki vasuti állomáshoz, ugyancsak Szilágysomlyóhoz 30 pernyi gyalogjárásnyira) fekvő „**Pokoltó**” nevű **gyógyfürdő** a Magura hegytetőn, mely jó forgalmu és nagy vidékü, eladó.

A gyógyfürdő 19 hold területű. A fürdőben van 11 fürdőszoba két-két személyre, egy nagy közös bazin, mely a mai kornak megfelelő modern berendezéssel van ellátva, hideg és meleg vízvezetékekkel, villanycsengettyűvel és tükörkádakkal; van továbbá 6 vendégszoba, egy nagy vendéglő étterem 80 személyre, tekepálya, konyha, éléskamra és egy kettős pincehelyiség 400 hektoliter bor befogadására. A fürdőtelepen van 10 ezer drb. ujonnan ültetett ripária és csemegefaj szőlővessző, továbbá 40 ezer szőlőtőkének való kitűnő déli fekvésű szőlőterület, nagy gyümölcsös, nemes fajú gyümölcsfákkal, 5 hold 12 éves vágású tölgyfaerdő, szántóföld, konyhakert, stb., **örök áron, 25 ezer koronáért eladó.** A vételárhoz 12 ezer korona készpénz szükséges. A fennmaradó összeget vevő 6% kamat mellett használhatja. 1—3

A fürdő azonnal átvehető.

Bővebb értesítés szerezhető a fürdőtelepen a tulajdonos

Gál Testvérekkel.

**Fizessen elő
a Vasárnapi Ujságra!**

**A
VASÁRNAPI
UJSÁG**

**a legrégibb, legkedveltebb
illusztrált hetilap.**

ÖTVENNYOLCZADIK ÉVFOLYAM

Szerkeszti HOITSY PÁL.

**Előfizetési ára: egész évre 20 korona,
félre 10 korona, negyedévre 5 korona.**

Mutatványszám ingyen.

Előfizetéseket elfogad

**a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatala
(FRANKLIN-TÁRSULAT)**

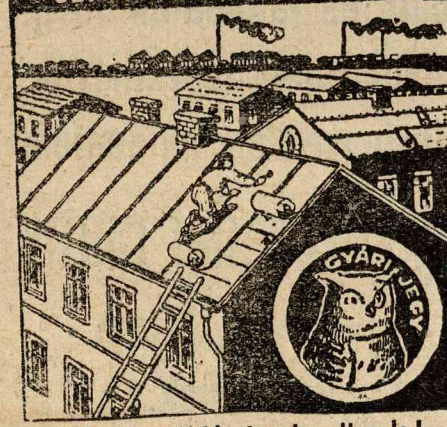
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

ELADO BOR.

**80 hektoliter 1912. évi
új bor, — valamint 20 hekto-
liter több évről való aszu
bor eladó**

**Bölöni Sándornál,
Szilágysomlyón.**

**KOLLARIT-
BŐRLEMEZ** RUGANYOS, VIHAR-
BIZTOS és IDŐTÁLLÓ
SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

kaucsuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időtálló szagtalan fedéllemez.
A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

Végtelenül tartós!

Régi zsindelytetők atfedésére kiválóan alkalmas. — Sem mázolni, sem mészlével bekeni nem kell. 9—39

Szilágysomlyón kapható:
WEISZ ELEK és FIA fakeskedőknél.

Utánzattól óvakodjunk!

A NAP

Főszerkesztő: Braun Sándor

Kiadótulajdonos: Mérei Jenő

A NAP

Budapesten
egy szám

4

ára fill.

a magyar ujságírás szenzációja, a magyar közön-
ség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a
magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérlel-
hetetlen szószólója.

Minden jó magyar ember olvassa a A NAP-ot.

TESSÉK ELŐFIZETNI!

Egy évre 18 kor. Negyedévre 4:50 kor.
Félévre 9 kor. Egy óra 1:60 kor.

Vidéken egy
szám

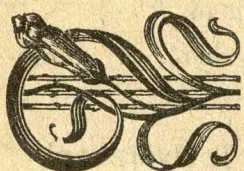
6

ára fill.

FÉNYES EREDMÉNYT HOZ

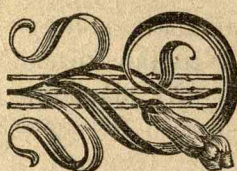
A NAP minden apróhirdetése, mert naponta 155.000 havonta 4.130.000
példányban jelenik meg és mindenki olvassa!

A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szóig 70 fillér, 20 szóig 1 korona 40
fillér, 40 szóig 2 korona 80 fillér. Kapható a dohánytözsdékben!

Hirdetések

A „Szilágyosomlyó“ részére
jutányos áron vétetnek fel.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük, hogy fogyasztó közönségünk ké-
nyelmére úgy rendezkedtünk be, hogy palackozott borain-
kat előleges megrendelés esetén házhoz szállítjuk. Jó mi-
nőségű és aránylag olcsó borainkkal már eddig is meg-
nyertük a tisztelt borfogyasztó közönség nagy részének jó-
akaratu támogatását s ezt a jó kiszolgálás által igyekezni
fogunk a jövőben is megérdemelni.

Hogy borainkhoz olcsó és jó borvizet is szolgáltat-
sunk, felkerestünk egy kitűnő ivóvizet adó, a tenger színe
felett 641 m. magasságban levő forrást Hármaspatakon s
ezt vegytiszta folyékony szénsavval 4 légköri nyomás mel-
lett telítve hozzuk forgalomba és szintén házhoz szállítjuk.

Árjegyzékünket az alábbiakban adjuk s becses megrendelését kérjük.

16—

Szilágyosomlyói Borértékesítő és Pincészövetkezet.

Megnevezés.	10	7	5	3½	Megjegyzés.	
	deciliter ára fillérekben					
1906. évi aszu bor	500	—	250	150	A borospalackért 30 fillért, a vizespalackért 30 fillért, ládáért 6 koronát számítunk fel és ugyanennyit térítünk meg.	
1910. évi vegyes asztali	120	84	60	42		
1905. évi Moni-féle aszu	8—	—	4—	250		
1907. évi asztali bor	140	98	70	49		—
1910. évi rizling bor	130	92	65	46		—
1908. évi rizling bor	150	105	75	52		—
1910. évi Schiller	120	84	60	42		—
Kristályviz	10		6		—	

NYOMATOTT BÖLÖNI SÁNDOR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN SZILÁGYOSOMLYÓN. 1913.

Máthé László

butorasztales, kárpitos üzlete, butor-
raktára és első temetkezési intézete
Szilágyosomlyón.

Ajánlja dusan fölszerelt butorraktárát
asztalos műhelyét és kárpitos üzletét,
melyet most rendezett be, ellátva szakkép-
zett munkavezetővel, hol mindenféle asz-
tales és kárpitos munkák készen kaphatók
és megrendelésre is a legrövidebb idő
alatt a legfinomabb izléses kivitelben, ju-
tányos árban készíttetnek.

Temetkezési intézetemben

minden kellékek nagyválasztékban állanak
a közönség rendelkezésére. Temetések ön-
álló elrendezését a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig, jutányos árban elvállalja.

Temetkezési intézetemhez diszes ki-
viteli **gyászkozsit** hozattam, melyet min-
den általam rendezett temetéseknél ingyen,
minden költség felszámítása nélkül adom.

A nagyérdemű közönség pártfogását
mely tisztelettel kéri

Máthé László.

Üzlethelyiség és műhely: Báthory Ist-
ván-ut, saját házámban. 43—52

Milliók használják

Köhögés

láz, katharrus, nyálkásodás
ellen

Kaiser-féle
Mell-Karamellák
a „3 fenyővel“

Orvosoktól és magánosoktól **6050** hitelesített
bizonyít-
vány kezeskedik a biztos sikerről.

Kitűnő jóízű bonbonok.

Egy csomag 20 és 40 fillérért, egy
doboz 60 fillérért kapható Viski Balás
Zsigmond gyógyszerárában Szilágy-
somlyón. 9—26

Villanyerőre berendezett
könyvnyomdánkban

báli és lakodalmi meg-
hívók, eljegyzési kártyák,
névjegyek és mindenféle

könyvnyomdai munkák

jutányos árban
készülnek.